

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr., za četrt leta 85 kr. — Naročnina se pošilja upravištvu v tiskarni sv. Cirila, koroske ulice št. 5. — Določniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oglasila se plačuje od navadne vrstice, če se našine enkrat, po 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Celjsko vprašanje srečno rešeno!

Telegram z Dunaja. Iz državnega zbora dne 10. julija 1895. Hvala Bogu! Celjska slovensko-nemška gimnazija vsprejeta s 173 glasovi proti 143. — **Fr. Robič.**

Naše uredništvo je nato gospodu poslancu Fr. Robiču poslalo ta-le telegram: Hvala vsem, ki so se trudili za celjsko gimnazijo! Slava poslancem, ki so za-njo glasovali! Kličé v imenu svojih bralcev „Slov. Gospodar“.

Govor poslanca Fr. Robiča

(v državnem zboru dne 1. julija.)

Visoka zbornica! Ne bom dolgo govoril, gospóda moja, in tudi ne skušal Vaše potrpežljivosti. Ves notranje-politiški položaj je tak, da niti ni primerno, niti ni želeti, da bi o njem natančneje razpravljaj. Zato se tudi ne bom spuščal v podrobno razpravo o tem, kar je izpregovoril prvi zagovornik v proračunski razpravi, namreč spošt. gosp. dr. Ferjančič. Tudi nočem preiskovati, je-li bilo popolnoma prav, ko je trdil, da je bila pretekla ali pokojna koalicija politiška zmeta. Rad bi vendar pripomnil, da je isti gospod govornik kmalu potem moral sam priznati, da brez koalicije pri sedanjih razmerah v Avstriji najbrž ne moremo shajati, in da ni sedaj nobene stranke, ki bi bila tako močna, da bi lahko druge vladala.

Gospóda moja! Ako je isti gospod govornik nadalje skušal dokazati, da so tisti gospodje rojaki, ki so svoj čas iz kluba izstopili, pravo pot hodili, je to le osebno mnenje. Mi smo ostali v klubu in mi se tudi ne kesamo, da smo ostali v klubu. Ne tajimo, da bi bilo morda za nas osebno prijetneje, ako bi bili šli za gospodi tovariši. Lahko bi se udali ves čas, kar je koalicija trajala, i-temu prijetnemu tihemu življenju. Mi se ne kesamo, kakor sem že omenil, da smo ostali v konservativnem klubu, h kateremu — in to prosim, se vendar ne sme prezreti — pripadamo po svojem verskem in politiskem prepričanju, naziranju in mišljenju. Mi se ne kesamo, da smo se zvesto držali svojega skušenega voditelja, prosvetljenega državnika, grofa Hohenwarta, in ker se radi tega ne kesamo, se tudi v bodoče ne bomo drugače ravnali. Prepričani smo, da delujemo, ako to pot hodimo, Avstriji v korist, pa tudi v korist svojemu narodu. Odkritosrečno smo obžalovali odstop prejšnjega ministerskega predsednika, moža odkritega in blagega značaja in požrtvovalnega domoljuba. Istotako spoštujemo in častimo prejšnjega naučnega ministra, ki je kot požrtvovalen domoljub, pa tudi kot pravičen in moder mož svojo službo opravljaj in se rajši prej po-

slovil od nje, kakor da bi izdal naučno ministerstvo kaki politiški stranki.

S tem sem že pri vprašanju, s katerim se že bavimo precej mesecev, namreč pri celjskem vprašanju. Gospóda moja! S kako ognjevitim sovraštvom in kako strastno se je o tem vprašanju razpravljalo! Samo ob sebi je umevno, da je tudi gospod dr. Foregger hodil isto pot. On sicer ne pripada ne nemško-nacionalnemu, ne liberalnemu klubu. On se le sedaj pri tem, sedaj pri onem prilizuje, pa s tem, da z veliko razburjenostjo prežvekuje stare stvari, jih ne dela bolj verjetnih.

Gospóda moja! Dasiravno se je omenilo, da je naše zahtevanje dvojezičnih paralelk na nižji gimnaziji v Celju ali dvojezične gimnazije ravnotam ošabno in nesramno, vendar nočem na isti način in istotako strastno odgovarjati. Obžalovati pa moram, da sem se svoj čas korenito zmotil, ko sem izrekel upanje, da bomo vendar enkrat v Avstriji prišli tako daleč, da ne bodo avstrijski Nemci, ki pripadajo tako velikemu in slavnemu kulturnemu narodu, več ovirali naših teženj katerih namen je: gmotno in duševno povzdigniti naš narod, in da bodo tudi nam privoščili narodno omiko.

Ako pa opazujemo postopanje nemško-nacionalne stranke, posebno na Štajarskem, in žalibog tudi jednega dela tamošnje liberalne stranke, tedaj moramo iz tega sklepati, da še ni misliti v bližnji bodočnosti na mir, ki si ga iz celega srea želimo.

Ako vidimo, kako nemško-nacionalna stranka strastno, in lahko rečemo, v narodnem oziru prenapeto postopa, in miren ter stvaren pogovor o celjskem vprašanju niti ni več mogoč, ako vidimo, kako vse to, kar nam je milo in drago, že naprej pobija, ako vidimo, kako vsako stopinjo, ki jo stori naš narod na duševnem in kulturnem polju naprej, zasramuje, tedaj se seveda moramo v tem oziru odreči boljši bodočnosti.

Gospod poslanec Lorber je z velikim dopadenjem hvalil govor presvetlega princa Lichtensteina, posebno v tem oziru, ker je iz njega sklepal, da bodo gospodje krščanski socijalisti pri postavki Celje glasovali proti tamošnji gimnaziji.

Bodi! Ako pa je tudi Nj. presvetlost, kakor tudi gospod poslanec Lorber nemške konservativce v klubu vabil, tedaj izrekam upanje, pa tudi prepričanje, da to vabilo ne bo ničesar pomagalo.

Gospóda moja! Vi se trdno držite načela jednako-pravnosti tudi v narodnih stvareh, in to načelo, ki je vendar pravično načelo, je ravno pomagalo, da so nemški konservativci sedaj veliki in spoštovani in da tudi njihova stranka narašča. Ako gospodje krščanski socijalisti temu načelu hrbet obrnejo in sicer gledé na bližnje dunajske volitve, tedaj popusté načelo pravičnosti, in načelo, ki ne priznava pravičnosti, tudi ni več krščansko načelo. Vlada se je iz stvarnih razlogov ozirala na

Slovence, ki želé nižjo gimnazijo v Celju, in različne izjave visoke vlade je smatralo slovensko ljudstvo, kakor se je že poudarjalo v proračunski razpravi, za dano besedo. Prepričan sem, da se narod, kakor je slovenski, ki se z vsem srcem drži presvetle vladarske hiše in ljubljene Avstrije, ne more in ne sme slepiti.

Kujmo železo, dokler je gorko!

Štajarska kmetijska družba se je ujunačila in pro-sila deželno vladu in odbor, naj se zajec proglasi za škodljivo žival. Vsled tega je vlada razposlala na občine vprašalne pole, naj župani poizvedó, koliko je poškodovanih letos sadnih dreves, trt in drugih sadežev.

Stvar je torej prišla v tir in morda se doseže kaj za kmeta; toda on se naj sedaj sam tudi pobriga! Bati se je namreč, da utegnejo nekateri župani, posebno ako so bolj naklonjeni lovcu nego kmetu, celo reč kot malenkost odpraviti. Če se jeden- ali dvakrat dá to razglasiti, pa se nič več ne pobriga, ob določenem obroku pa cela reč vrne prazna, s tem ni le storjeno nič, temuč še mnogo pokazano! Gospodarji, sedaj se oglasimo, ko nas vprašajo, da bode slavna vlada dobila nekako ogledalo o škodljivosti sedanje lovske postave!

Gotovo ga ni kmeta, ki goji sadno drevje ali vinsko trto, da bi letos ne imel nobene škode od požrešnega zajca. Vsak naj torej po pravici naznani svojemu županu, koliko sadnih dreves ali trt ali tudi drugih sadežev mu je bilo po zajcu poškodovanih in zraven naj tudi pove vrednost dotičnega sadeža. Ni namreč vse jedno, je drevo še majhno ali pa veliko, da že vsako drugo leto vrže po merniku sadja. Prvo dobre rasti se utegne računati do goldinarja, med tem, ko je drugo vredno od 5 do 10 in še več goldinarjev. Tudi se za sedaj ne vpraša, je bilo drevje zavarovano ali ne; saj je letos ob 2 m visokem snegu zavarovanje malo izdalo.

Opomniti bi pri tej priliki menda ne škodilo, koliko škode smo imeli od zajca zadnjih par let in vedno. S tem se ne bi mogla vsa krivda zvaliti na letošnjo izredno hudo zimo, temuč pokazalo bi se, da je zajec n a v a d e n sovražnik kmetovim pridelkom, toraj vreden, da mu napovemo vojsko! Pohorski.

Cerkvene zadeve.

Kako se je praznoval god sv. Cirila in Metoda na Framu?

Slovanskih apostolov god je tudi v naše mirne kraje donesel živahnost; videli smo mnoge krese, okoli katerih so se popevale pesmice. Jedro vsega pa je bila slovesnost v cerkvi. Za 1/4 9. uro je bila naznanjena sv. maša za Ciril-Metodovo bratovščino in posebič za šolarje; zmes pa še je došel neki žalosten dogodek.

Učenka Ana Oberlajt je po dolgi bolezni sušice umrla, in smo jo spremljali k sladkemu počinku. Vsi šolarji z gg. učitelji gredó pokojnici do sredi vasi nasproti ter jo med molitvijo spremljajo v cerkev, kjer je bilo že mnogo pobožnikov zbranih. Med sv. mašo so učenci molili sv. rožni venec, zmes pa peli prav milo in ljubeznivo sv. apostoloma Cirilu in Metodu na čast: »Bodita nam brata zdrava — Svet' Ciril in svet' Metod!« Na koncu službe božje pa so zapeli pokojnici slovo: »Blagor duši, ki nedolžna — zapustila je ta svet;« pa že tako milo, da smo bili vsi živo ganjeni. Zdaj stopijo č. g. kateket sredo med učence pred mrliča in rečejo:

»Naše veselje Ciril-Metodove pobožnosti je dobilo

žalostno lice, ker pred seboj imamo mrtvo učenko. Pa ljubi Jezus resnico govori, ko pravi: »Vi boste žalovali, pa vaša žalost se bo v veselje spreobrnila.« Res, ta žalostna dogodka današnjega pogreba se je v veselje spreobrnila:

1. Nam učiteljem, ker nas veseli, da smo pokojno učenko učili, in da je naše nauke lepo v srce sprejela. Saj je dete podobno surovemu biseru, ki se mora še le zbrusiti in ogladiti, da postane človeškemu društvu dopadljivo in koristno, ono pa za-se srečno in zadovoljno. Tako že sv. apostol Pavel svojim vernikom piše »Veseli me, vaše krone ali sreče deležen biti«. Tako pravim tudi jaz: Akoravno mi je milo, petkrat mlajšo učenko v črni grob položiti, vendar me veseli, da sem jo učil pobožnosti in ji razlagal krščanski nauk. — Žalost se je na veselje spreobrnila:

2. Starišem pokojnice. Imeli ste veliko žalost v dolgi bolezni, hodili po zdravila in tudi molili z objokanimi očmi; pa volja Boga se je zgodila in vaša žalost v veselje spreobrnila. Ali niste bili veseli, ko so belo oblečene device vaše dete k pogrebu prinesle? Ali vas ni razveselilo, ko so ji vsi učenci nasproti šli. Ali vas ni v srce razveselilo, ko so za pokojno vašo hčerko molili sv. rožni venec in peli ljubeznivo? Vaše žalostne solze so spremenile v kapljice tolažbe in veselja; saj je vaše dete zdaj najboljšo oskrbljeno. In tako se je žalost spreobrnila v največje veselje

3. pokojnici sami; že zato, ker je rešena tako dolge bolezni, še bolj pa zato, ker jo je Bog v krstni nedolžnosti k sebi vzel, ki neomadežanim takoj podeli večno življenje — po nauku sv. cerkve. In sv. Janez, ljubček Jezusov, nam to spričuje. Bil je zamaknjen v nebo. Ondi vidi veliko trumo zveličancev božjih, posebej še pa eno lepo in veselo množico neomadežanih duš; imele so belo obleko, palmico v roki, in so za Jagnjetom novo pesem popevale. To sv. vero in božje razodenje sta nam prinesla sv. Ciril in Metod; zato jima bodi večna čast in slava!

Vi pa, ljubi otročiči! Mali in mladi ste še; pa nemila smrt vam je morda že blizu. Le bodite ubogljivi, marljivi in pobožni, naj bi ljubi Jezus tudi vam in nam vsem dal večno veselje!

Mnogo ljudij se je udeležilo sprevoda na mirovišče, kjer so učenke pod vodstvom g. nadučitelja tovaršici zapele nagrobnico: »Blagor ji, ki si spočije — V hladni zemlji sladko spi.«

Mili darovi za družbo vednega češčenja.

Sv. Marjeta na Pesnici 5 fl., Sv. Lovrenc na Dravskem polju 4 fl. 77 kr., Rogatec 8 fl., Sv. Peter v Savinjski dolini 15 fl. 45 kr., Polensak 13 fl. 50 kr., Bizelj 22 fl., Sv. Lovrenc v Puščavi 5 fl., Sv. Alojzij v Mariboru 19 fl., Cirkovci 12 fl. 30 kr., Franc Žitko 50 kr., Dobova 19 fl. 43 kr.

Gospodarske stvari.

Uima gorice.

(Dalje.)

»Kaj še boste gorice obdelavali, mi poreče otožen mejaš, ko vidi vejniki voziti k mojim goricam. Vse je zastoj, proč smo vsi!« — In ta poparjenost je še bolj kriva, da ljudje roke križem držijo, vinogradov dobro več ne obdelujejo, da jih uska še ložje ugonobi. Neki prijatelj mi piše: »Trtna uš v naši župniji — Makolah — še ni konstatirana, pa veliko gorice — po višavah — je že zapuščenih. Moje prepričanje je: da trtna uš ni toliko nevarna, kakor lenoba in nemarsčina ljudij, ki